

Говор Њ. Е. ХАРОЛДА АУГУСТУСА КОКОА, Амбасадора Нигерије, на отварању изложбе „Ибеђи – два пута рођени“ у Музеју афричке уметности, 29. децембра 2015. године

Екселенције,

Директорко Афричког музеја

Уважени гости

Даме и господо,

Дозволите да почнем тако што ћу вам свима пожелети добродошлицу на отварање изложбе Ибеђи културе Јоруба народа из југозападне Нигерије, као и појединих делова Републике Бенин, из западног дела Африке. Лично ми је част, као и мојим колегама из Амбасаде Нигерије, што учествујемо у овом догађају. За нас то представља понос, јер ова изложба иде руку под руку са напорима Амбасаде да представи културу Нигерије и целе Африке у иностранству. У том смислу, ценимо напоре свих људи који су били укључени у реализацију ове изложбе: почев од др Марије Алексић, директорке музеја и свих запослених, Бориса Павлића и његове породице, чија је лична колекција Ибеђи скулптура приказана на овој изложби, професорки Сенки Ковач са Одсека антропологије Универзитета у Београду на њеном присуству, Александри Бојовић, кустосу Музеја и ауторки изложбе, као и осталима који су допринели њеном одржавању Такође веома ценимо покровитељство Скупштине града и Секретаријата за културу.

Ова изложба приказује близаначке скулптуре Јоруба народа из колекције породице Павлић. Породица је живела у Нигерији 70-их година

прошлог века, где су постали пасионирани колекционари афричке, а посебно, нигеријске уметности. Ова колекција, стара око 50 година, процењена је од стране Музеја за једну од најзначајнијих колекција нигеријске уметности у Србији. Ова колекција скулптура близанаца представља резултат интересовања за културом близанаца у Јорубаленду у Нигерији, као и посвећености и стрпљењу њених власника, Љиљане и Бориса Павлића.

Њени прикази нам дају увид у различите аспекте традиције Јоруба народа. У демографском смислу, прикази наглашавају необично висок степен близаначких рођења, или више рођених. Тај степен је 45 на сваких 1000 рођених.

На другом месту, изложба нам даје увид у културно наслеђе и веровања Јоруба и других афричких племена по питању близанаца. Они придодају натприродно порекло и духовну моћ близанцима. Рана веровања су држала да су близаначка рођења зла појава. Ово се променило од 18. века утолико уколико је њихово рођење сматрано благословом и добрим предсказањем за породицу у којој су рођени. Судаћи по овим веровањима, сваки дух има свог пара у рају, а близанци су деца која су рођена заједно са својим паром. Стога у данашњем Јорубаленду, деца, а посебно близанци, се сматрају највећим богатством на свету. На Јоруба језику, назив скулптура близанаца је ‘ере ибеји’ што означава ‘иби’ (=рођен), ‘еји’ (=два) и ‘ере’ (=света слика) у значењу слике два рођења.

По Јоруба веровању, у случају смрти једног или оба близанца, што је био чест случај у традиционалној заједници, то је било сматрано лошим предзнаком за родитеље и заједницу у којој живе. Стога су скултупе ере ибеји прављене да би замениле умрло дете. О њима је вођена брига као о живим особа, укључујући храњење, купање, облачење, миловање и извођење ритуала. Очекивало се да ће отерати зло од породице, а донети срећу, ојачати

љубав у породици и отерати нежељену смрт. С друге стране, уколико су игнорисани, или третирани на лош начин, то би донело злу срећу и клетве.

На трећем месту, још један аспект традиције који је приказан кроз ибеђи скулптуре су афричке уметничке способности. Више од 70 скулптура приказаних на овој изложби припадају богатој вајарској традицији Јоруба народа из Нигерије.

Народи Нигерије су познати по свом уметничком изразу и богатству културног наслеђа. Многа места и елементи нигеријске културе постали су део УНЕСКО културне баштине. Историја уметности у Нигерији је веома дуга. Главе Нок културе које су откривене у северо-западним и централним деловима земље представљају најстарије познате уметнине у Нигерији и најстарије скулптуре у Западној Африци, и старе су преко 2000 година. Древни град Ифе на југозападу Нигерије, који је још један пример уметничке активности, нуди доказе о вековној уметничкој традицији Јоруба народа. Град држава Иле-Ифе доживео је свој процват између 12. и 15. века, а Јоруба народ га сматра светим градом и колевком цивилизације. Уметнине из ове области од теракоте, бронзе и камена, представљају високо развијену уметност по тврдњама међународних уметничких стручњака и историчара.

Колекција породице Павлић која је приказана на овој изложби представља наставак те богате уметничке историје. Разноликост, као и уметничка и емотивна вредност ових Ибеђи скулптура привлаче пажњу и изазивају дивљење колекционара афричке уметности широм света, укључујући и Павлић породицу. Као резултат тога, многа уметничка дела су пронашла свој пут до колекција уметнина, како на западу, тако и у осталим деловима света.

Ова изложба такође приказује и црно-беле фотографије, дупле портрете из западне Африке, приказујући сачуване остатке веровања о близанцима.

Фотографије су добијене љубазношћу гдина Анђела Микелија, француског историчара афричке уметности и кустоса, који је радио бројна истраживања о близанцима и фотографији у Африци.

Још једном, даме и господо, желим вам добродошлицу на ову изложбу и позивам вас да уживате у једној од богатих култура афричке традиције, Ибеђи култури.

Хвала вам на пажњи.